

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXV. (19)

No. (Štev.) 5

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

3. februarja 1966

„Sporazum o nesporazumu“

Nalogo za obnovu med II. svetovno vojno porušene in razdejane Evrope so njeni narodi zaupali krščanski demokraciji. Voditelji teh strank v Franciji, Nemčiji in Italiji, ki so si med vojno bile v sovražnem razmerju, se združila krščanska ljubezen do bližnjega, ki se je od posameznika razgrnila na vse narode in države. Kajti storiti je bilo treba vse, da bi ljudje postali znova ljudje, da bi imeli koristnejšo zaposlitev, kakor pa pobijanje ljudi in rušenje mest ter naselij, njihove družine pa potrebnno preskrbo in streho nad glavo.

Dr. Schuman, dr. Adenauer, De Gasperi so imena velikih mož tedanje dobe, ki so razumeli svoje poslanstvo v Evropi. S polnim razumevanjem so jim stali ob strani ostale demokratske politične skupine — socialisti in liberalci. Tako je po zaslugi omenjenih evropskih državnikov prišlo leta 1957 do ustanovitve Skupnega evropskega trga, ki so ga ustanovile poleg Francije, Nemčije in Italije še Belgija, Holandska in Luksemburg. Tako sta nastali tudi Evropska skupnost za premog in za atomsko energijo.

Delo za zgraditev Združenih držav Evrope je s tem dobilo solidno osnovo. Skupni napor in hotenja šestih evropskih držav so jim v povojnih letih prinesli tako blagostanje, kakršnega si nihče na razvalinah Evrope leta 1945 niti predstavljati ni mogel. Skupni evropski trg je postal politično in gospodarsko taka sila, da mimo nje v svetu ni bilo močete iti. V teh letih so države Skupnega evropskega trga zgovorno dokazale kako neizmerno prekašajo s svojimi gospodarskimi rezultati pridobitve gospodarstva in industrije v komunističnih diktatorskih državah s suženjskim kolektivnim sistemom.

Skupni evropski trg je svojo delavnost z nezadržanim zagonom lahko razvijal do meseca julija lanskega leta, ko je francoski predsednik general de Gaulle postavil vrsto zahtev, ki jih ostalih pet članic SET-a ni moglo sprejeti. Zaradi tega je de Gaulle objavil bojotk vsega dela v tej evropski ustanovi. De Gaulle je med svojimi zahtevami na prvem mestu omenjal vrsto poljedelskih vprašanj. Pozneje se je izkazalo, da te zahteve niso bile glavni razlog za francosko miniranje SET-a, kajti de Gaulle je pozneje povsem odkrito izpovedal, da ne odobrava preširokih kompetenc, ki si jih je v teku let pridobil izvršni odbor SET-a, ki šteje 9 članov in razvija svojo delavnost pod predstvom nemškega političnega in gospodarskega strokovnjaka prof. Walterja Hallsteina. Ta se je de Gaulle zameril zlasti s tem, da je nastopal v odnosu do članic te gospodarske skupnosti kot suveren, kot nadzorni funkcionar. De Gaulle je v takem nastopanju videl ost proti svoji politični koncepciji politične integracije Evrope, ki naj bo samo „domovina suverenih domovin“ ne pa popolna evropska integracija. Zato je zahteval, da je treba izvršnemu svetu odvzeti vse njegove sedanje nadzorne atribute in vse njegovo delo podrediti kontroli zunanjih ministrov držav, ki sestavljajo SET. Naslednja de Gaullova zahteva je bila ohranitev pravice veta. Ustanovna listina SET-a iz leta 1957 določa, da ostane pravica veta v veljavi samo do 1. januarja 1966. De Gaulle je odločno vztrajal na tem, da mora pravica veta ostati v veljavi še naprej.

Tako svoje zadržanje do Skupnega evropskega trga je de Gaulle drago plačal v lastni domovini pri decembrskih predsedniških volitvah s porazom, ki mu ga je povzročil krščanski demokrat Jean Lecanuet ravno z evropskim programom, s katerim je nastopal kot predsedniški kandidat in ga je odobrilo nad tri milijone volilcev. Prav toliko, kolikor jih je de Gaulle manjkalo za izvolitev že pri prvih volitvah. Po izvolitvi za predsednika pri drugih volitvah dne 19. decembra je de Gaulle začel popravljati svoje napake v notranji in zunanji politiki. Njegova vla-

Johnson ukazal ponovno bombardiranje Severnega Vietnama

Johnsonova mirovna ofenziva je doslej ostala neuspešna, tako, da je bil ameriški predsednik prisiljen ukazati ponovno bombardiranje Severnega Vietnama.

Tako Hanoi, kakor Vietkong, sta dosledno odklanjala sleherno možnost premirja. Komunisti odločno postavljajo predpogoj za premirje umik ameriških oddelkov iz Južnega Vietnama. Prav tako so postavili zahtevo, da bi pri mirovni mizi morali sedeti delegati Vietkonga, se pravi, politične organizacije južnovietnamskih gverilcev. Če bi na to pristale, bi ZDA uradno priznale tudi komunistično vladno v Južnem Vietnamu.

Pri vsem tem je Hanoi dobil vsestransko podporo od rdeče Kitajske, iz Moskve pa neprestano dobiva pomoč v orožju in drugem vojaškem materialu, tako da je Hočiminh končno spregovoril in razposlal preko Moskve Londonu in drugim vladam pismo, v katerem ponavlja svoje pogoje za premirje.

Tako so se ameriški mirovni poskusi končali, zlasti še, ko se ameriška izvidniška letala ugotovila, da so komunisti izkoristili šesttedensko zračno premirje za hitra popravila in utrjevanja obrambnih postojank in za prevoz novih vojaških oddelkov iz Severnega v Južni Vietnam.

Johnson je svojo odločitev o ponov-

nem bombardiranju Severnega Vietnama sporočil ameriškemu narodu po radiu in televiziji ter je izjavil, da so ameriška in druge vlade, ki so se trudile za mir, naletale samo na še večjo komunistično napadalnost. Glede vlade v Hanoju je Johnson dejal: „Razvidno je, da tam ni razpoloženja za razgovor, ni razpoloženja za mir. S tem, ko prekinjamo zračno premirje, ne prekinjamo našega iskanja miru. To iskanje bo tako odločno in vztrajno, kakor bo odločen in vztrajen pritisk naše vojaške sile na bojem polju.“ Če bi pristali na komunistične pogoje, bi Južni Vietnam izročili komunizmu pravilno smatra Johnson. Zato ni imel druge izbire, kakor ukazati ponovno bombardiranje Severnega Vietnama.

Johnson je nato ukazal ameriški delegatu pri OZN Goldbergu naj skliče sejo Varnostnega sveta ZN, na kateri bo ameriška vlada podala izčrpno poročilo o svojih naporih za premirje v Vietnamu in predložila resolucijo, ki bi morda mogla pripeljati razvoj do mirovne konference. Ta korak je Johnson storil na podlagi predloga papeža Pavla VI., ki je minuli teden predlagal, naj bi poskusili doseči premirje preko tkim. „nevturalnih držav“ znotraj OZN. Doslej ta predlog med komunističnimi državami ni našel na odmev.

Zaostritev spora med Kubo in kom. Kitajsko

Spor med Kubo in rdečo Kitajsko, na videz zaradi trgovske pogodbe o rižu in sladkorju, ima politično ozadje, kar se je jasno pokazalo na zasedanju tricontinentalne konference v Havani. Castro se je povsem vrnil v sovjetski tabor, ker je pač ugotovil, da iz Kitajske ne more dobiti toliko podpore kakor iz Moskve.

Peking je seveda zaradi takih Castrovih skokov razjarjen ter je Kubo že prepisal na seznam sebi nasprotnih komunističnih držav. Zato je Maocetung izdal povelje, naj pekinški radio začne s propagandističnimi napadi tudi na Castro in njegovo nihajočo politiko. Tako je sedaj kitajsko ministrstvo za zunanjo trgovino napadlo Castrove izjave o kubansko-kitajski pogodbi o rižu in sladkorju takole:

„Kuba je enostransko in lažljivo objavila vsebino pogajanj in poskuša zvrniti na Kitajsko odgovornost za znižanje, da je med drugim objavila, da se bodo francoski zastopniki znova začeli udeleževati januarskih zasedanj SET-a. Zanje je de Gaulle ponovil svoje zahteve ter jih strnil v 10 točk. Ostale članice SET-a so jih nazvale „deset de Gaullovih napovedi“.

Prvo zasedanje SET-a je bilo 17. in 18. januarja. Ni dalo nobenega rezultata. Francozi so bili nepopustljivi, zastopniki ostalih peterih članic SET-a pa na francoske zahteve niso mogli pristati. Naslednja sestanka sta bila 23. in 29. januarja. Za to zasedanje SET-a je bila francoska zahteva postavljena v taki obliki, da je bilo očitno, da bo od sprejetja ali nesprejetja de Gaullovih predlogov odvisno ali bo Francija sploh še ostala v Skupnem evropskem trgu. Sprito takih groženj je holandski socialist C. L. Patua med zasedanjem zatrjeval, da SET mora obstajati še naprej, četudi Francije ne bi bilo v njem, v Bonnu je pa nemški parlament enoglasno odobril stališče zahodnonemške vlade, ki ga v SETu zavzema do de Gaullovih zahtev. Socialist Karl Mommer je celo izjavil: „Nihče v tej zbornici nima namere podpreti de Gaulle, predsednika Francije, da bi razbil evropsko gospodarsko skupnost.“

Pri takem stanju je razumljivo, da skoro do zadnjega trenutka ni bilo gotovo kako se bo zasedanje zaključilo. Ob francoski nepopustljivosti so zastopniki ostalih peterih članic SET-a začeli razmišljati o tem, kaj je manjše zlo: ali sprejeti francoske zahteve in omogočiti SET-u delovanje naprej skupno s Francijo, ali pa pustiti Francijo z de Gaulleom ob strani, da bo začel hoditi še

nje obroka riža kubanskemu prebivalstvu. To mas sili k sumničenju, da gre Kubo za vse kaj drugega, kakor za preklic pogodbe.

Dejstvo pa je, da med Kitajsko in Kubo nikdar ni prišlo do izmenjave omenjenih dobrin v direktnem odnosu ene z drugo. Vprašanje izmenjave med eno in drugo dobrotno ne obstaja.

Kolikor nam je znano, je Castro začel racionirati mesečni obrok riža šestih funtov na osebo že leta 1962. To leto je Kitajska izvozila na Kubo 120 tisoč ton riža. V letih 1963 in 1964 je Kitajska izvozila na Kubo 135.000 ton riža vsako leto. Mesečni obrok riža prebivalstvu pa je ostal nespremenjen. Leta 1965 se je izvoz kitajskega riža na Kubo skoraj podvojil, pa Castro obroka riža kubanskemu prebivalstvu ni zvišal.

Letošnji izvoz kitajskega riža na Kubo bo nekoliko manjši, kakor prejšnja

bolj svojo pot in iskati zunanje političnih zvez ter uspehov kjerkoli drugje v škodo ostalih držav, ki bi ohranjale SET še naprej brez Francije. Zato so se postavili na stališče: da pametnejši popusti in ne goni vseh stvari na ostrino.

Na tej osnovi je potem prišlo do sporazuma. Pet članic SET-a je v celoti sprejelo de Gaullove zahteve. Da pa ugled Nemčije, Italije, Belgije, Holandske in Luksemburga ne bi bil prizadet, je skupno poročilo sestavljeno z diplomatskimi evforizmi. Se pravi — vetu ni nikjer govora, čeprav je dejansko ohranjen še naprej. Takole pravi: Člani SET-a bodo poskušali, da bodo njihove odločitve sprejete soglasno. Francija želi, da se razprave nadaljujejo tako dolgo, da pride do soglasne odločitve. Naslednje določilo pravi, da so ostali člani SET-a drugačnega mnenja kot Francija. Zadnji soglasen sklep pa naroča, da morajo vse članice obnoveviti takoj sodelovanje SET-a. Ta dogovor so nazvali „sporazum za razliknost stališč“ o odnosno „sporazum o nesporazumu“.

Po sprejetju tega sklepa in obnovitvi dela Skupnega evropskega trga so predstavniki držav članice SET-a zapuščali zborovalno dvorano, navidez zadovoljni, v resnici pa potrti, ob dejstvu da so morali kot predstavniki svobodnih narodov kloniti pred voljo in zahtev enega samega človeka, ki ima trenutno vso oblast v Franciji v svojih rokah.

To mučno vzdušje je dobro označil eden od holandskih zastopnikov, ko je dejal: Ministri so morali iskati rešitev, ker ne morejo odhajati domov s sporočilom, da so bili na pogrebu Skupnega evropskega trga.

leta, ne bo pa nikakor nižji od tistega iz let 1963 in 1964.“

Peking se sprašuje, kam Castro pošilja riž. Opazovalci menijo, da ga je prihranil velike količine za zalaganje bodočih gverilskih skupin v Latinski Ameriki, ki bodo začele delovati, kakor so se dogovorili na trikontinentalni konferenci v Havani, kjer je vodstvo komunističnega prevratnega delovanja v Latinski Ameriki od Kitajske zopet prevzela Moskva.

I Z T E D N A V T E D E N

V Italiji je Aldo Moro, dosedanji predsednik koalicijske vlade sredine in levice, ki so jo s krščanskimi demokrati sestavljale socialistična, socialdemokratska in republikanska stranka, dobil naročilo za sestavo enake koalicijske vlade. Socialisti, socialdemokrati in republikanci so od krščanskih demokratov zahtevali jamstva za stabilnost bodoče vlade še predno bi se sploh spustili v razgovore za sestavo vlade. Po taki zahtevi koalicijskih strank je vodstvo krščansko demokratske stranke po tridnevni razpravi o političnem položaju enoglasno določilo dosedanjega predsednika Aldo Mora tudi za predsednika bodoče koalicijske vlade.

Sestavo nove koalicijske vlade z Aldom Morom na čelu bi komunisti radi onemogočili. Zato je skušal glavni tajnik komunistične stranke Luigi Longo na kongresu vnesti zmedo med krščanske demokrate s tem, da je na vse načine povečeval sklepe II. vatikanskega koncila, posebno hvalil papeža Pavla VI. zaradi njegove mirovne akcije ter biv. predsednika kršč. demokratske vlade in zun. ministra Fanfanija in njegovega političnega prijatelja biv. bolonjskega župana Giorgio La Piro.

Papež Pavel VI. je imel v nedeljo 30. januarja v gosteh 30 rimskih otrok — 21 fantov in 9 deklic v starosti 9 do 12 let, ki so bili izžrebani izmed 745 fantov in 432 deklic, ki so za božič napravili najlepše jaslice. Papež je otrokom sam nalival v krožnike juho, nato jim postregel s pečenimi piškanci in prikuho, zatem pa s pecivom in sadjem. Dal jim je tudi vina. Po kosilu so v dvorano privedli kamelo z velikim košem, polnim daril. Papež je osebno vsakemu otroku izročil darilo. Po kosilu s papežem so otroci priredili v

V zvezi z moskovskim vmešavanjem v notranje zadeve drugih držav je prva stopnja na prste sovjetskemu diplomatskemu — se pravi: vohunskemu — osebju uruguayska vlada. Predsednik Beltran je naročil svojemu notranjemu ministru preiskati sodelovanje sovjetskega poslaniškega osebja v Montevideu z uruguayskimi komunisti ob nedavnih stvarkah in izgrehah v državi. Pričakujejo, da bo Uruguay po preizkavi prekinil odnose z Moskvjo.

Vatikanu akademijo na čast Pavlu VI., na kateri so peli in deklamirali božične pesmi. Papežev kosilo z otroci predstavlja popoln prelom z dosedanja tradicijo v Vatikanu, ko se še nikdar ni zgodilo, da bi bil kateri od papežev skupno obedoval s kakšno osebnostjo, ki je bila na obisku v Vatikanu.

Laboristični predsednik britanske vlade Wilson je v prejšnjem tednu dosegel dva uspeha nad konservativno in liberalno opozicijo. V parlamentu je s 3 glasovi odbil predlog konservativcev za izglasovanje nezaupnice vladi, pri nadomestnih volitvah v volilnem okraju Hull je pa laboristični kandidat prepričljivo zmagal nad konservativcem. Toda kljub temu večina, s katero razpolaga vlada v parlamentu, še vedno ni zadostna, da bi z njo mogel sprejeti zakon, ki jih je napovedoval v volilni kampanji. Med te spada zlasti zakon o ponovnem podpravljenju jeklarske industrije. Zato je vedno več glasov, ki napovedujejo, da bo Wilson predčasno razpustil parlament in razpisal nove volitve.

V indijski državi Kerala so komunisti spretno izrabili nezadovoljstvo ljudstva zaradi pomanjkanja hrane. Nahujskaši so ga na velike demonstracije proti vladi, ki so trajale več dni. Policija je zaprla na stotine izgrednikov, zvezna vlada je pa v državo poslala več vlakov z rižem.

Indija in Pakistan sta začela izvajati sporazum o umaknitvi oboroženih sil na položaje, ki sta jih imeli pred začetkom lanskoletnih sovražnosti. Dogovorili sta se tudi, da se bosta podredili razsodbi Organizacije združenih narodov, če bi se glede izvajanja v Taškentu sklenjenega sporazuma za ureditev spornih vprašanj v Kašmirju pojavile kakke težave.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Volitve v Jujuyu

Bile so v nedeljo 30. januarja. V volilne imenike je bilo vpisanih 113.741 volilcev. Volili so guvernerja, podguvernerja in 30 poslancev za provincijski parlament. Kandidatne liste je postavilo 11 političnih skupin, volitev se je pa udeležilo samo 10, ker je dr. Frondizijevo gibanje za integracijo in napredek objavilo abstinenco. Kot je bilo pričakovati se je pri volitvah uveljavila Bela delavska stranka — Partido Blanco de los Trabajadores, najmočnejša od treh peronističnih skupin v tej provinci. Na drugem mestu so ljudski radikali, tretje mesto pa je zasedlo Jujuysko ljudsko gibanje, ki ga vodi biv. intrantsigentni radikalni guverner dr. Horacij Guzmán.

Provincia Jujuy spada v Argentini med „revnejše in zaostalejša“ province, v kateri je tudi nepismenost še vedno velika. V volilne imenike je bilo npr. vpisanih kar 20.877 nepismenih volilcev, t. j. 18,67%.

Težave mendoškega nadškofa

V Mendozi je 27 duhovnikov poslalo v Vatikan spomenico, v kateri nastopajo proti svojemu nadškofu Butelerju. Med drugim mu očitajo, da prepočasi izvaja sklepe in odredbe II. vatikanskega cerkvenega zbora. To spomenico so objavili še predno se je nadškof vrnil v Mendozo. Omenjenih 27 duhovnikov je izrazilo tudi svoje nezadovoljstvo z imenovanjem pomožnega škofa nadškofu Butelerju. Na ta položaj je bil imenovan msgr. Olimpo Santiago Maresa iz Rosarija, ki je bil v škofa posvečen v nedeljo 30. januarja.

S cerkvenim sporom v mendoški nadškofiji se je bavil že stalni odbor argentinskih škofovskih konferenc, ki je nedavno zasedal v Buenos Airesu pod predstvom buenosaireskega kardinala dr. Caggiana. V izjavi o tem zasedanju so člani tega odbora obsojili početje 27 duhovnikov iz Mendoze ter jih opozarjali na škodo, ki jo s takim zadržanjem povzročajo edinstvu in ugledu Cerkve. Pozivajo na takor duhovnike, kakor tudi vernike na pokorščino svojim cerkvenim predstojnikom.

Na to sporočilo članov stalnega odbora škofovskih konferenc je imenjenih 27 duhovnikov odgovorilo s pismom članom omenjenega organa škofovskih konferenc, obenem pa njegovo vsebino sporočili javnosti. V njem zavračajo obsojbo škofov. Mendoški nadškof je pa med tem v svoji nadškofiji zaprl dve semenišči.

Z zadevo se bodo bavili gotovo še argentinski škofje na prihodnjem majskem zasedanju, ko bodo med drugim razpravljali tudi o načinu izvajanja tistih sklepov II. vatikanskega koncila, ki jih doslej še ne izvršujejo.

Razkol med peronisti

Značilnost argentinskega političnega življenja je razbitost političnih strank. Ni skoro nobene, v kateri ne bi bilo več skupin, ki si stojijo dostikrat zelo sovražno nasproti. Tako nastajajo številne disidentske skupine. So med radikali, med socialisti in tudi med krščanskimi demokrati. Doslej sta bili več ali manj enotni: peronistična in komu-

SLOVENSKA TRAGEDIJA NA TRONADORJU

Usoda slovenskih fantov Tomaža Kralja in Boža Vivoda, ki sta 17. januarja odšla na Tronador, ter je od tega dne za njima izginila sleherni sled, je še kar naprej stalna misel slovenske emigracije v Argentini. Pa ne samo nje. O njuni usodi so pisali tudi veliki buenosaireski dnevniki in listi v notranjosti republike, zlasti v južnih provincah. Tudi radijske in televizijske postaje so poročale o slovenski tragediji na Tronadorju ter o reševalnih ekspedicijah orožništva in bariloške reševalne službe.

Med tem je za go. Kraljevo odšla prejšnji teden v Bariloče tudi mati Boža Vivoda, ga. Iva Vivodova. V Buenos Aires se je vrnila v soboto 29. t. m. Tega dne so iz Bariloče odpotovali v Bs. Aires tudi naslednja slovenska dekleta in fantje, ki so z izginulima Tomažem Kraljem in Božom Vivodom odšli na taborjenje na jug: Alenka Jenko, Mila Hribar, Marjana Homovec, Elizabeta Mele, Olga Sladič, Marija in Franci Sušnik, Stane Žužek in Tine Debeljak ml. Vsi so še sedaj pod težkim vtisom tragedije, ki se je odigrala v bariloškem gorovju.

VOJKO ARKO O TRAGEDIJI NA TRONADORJU

V ponedeljek dne 31. januarja smo o njej prejeli od g. dr. Vojka Arka iz Bariloče ekspresno poročilo z dne 28. januarja. Glasi se takole:

„O nesreči na Tronadorju ste gotovo že obveščeni. Mislim, da bo Tinček Debeljak kaj o tem poročal, saj je sodeloval pri obeh reševalnih (bolje: iskalnih) odpravah.

Vendar bom na kratko podal pregled dogodkov.

16. januarja sta se Tomaž Kralj in Božo Vivod udeležila spominskega izleta na Cerro Catedral, kjer se vsako leto spominjamo Tončkove in Schmollove smrti na Painu.

17. januarja sta odšla oba planinca iz Frankove restavracije ob Tronadorskih ledenikih po Clerchovem grebenu (Dinkova pot) na Tronador. Odpravila sta se na pot popoldne za namenom, da bosta na grebenu bivakirala, tam, kjer so bivakirali Kralj, Markež in Serrano dober teden preje.

18. januarja proti poldnevu je zagrnilo Tronador in vso pokrajino močno neurje, ki je trajalo do noči. Naslednji dan je bilo lepo in, čeprav se fanta nista vrnila, nihče ni mislil na kako nesrečo. Računati je bilo, da sta se zatekla v katero od obeh koč in da sta 19. januarja napravila vrh. Ko pa tudi ta in naslednji dan nista prišla nazaj v dolino, se je mobilizirala bariloška gorska reševalna služba. (Comisión de Auxilio).

21. januarja so nastopale tri patrulje po treh različnih poteh na Tronador. Na Clerchovem grebenu smo odkrili bivač na kraju, kjer smo računali, da sta planinca prespala, s spalnimi vrečami, jedilnim priborom in vso drugo opremo, ki ni bila potrebna za nadaljni vzpon. V pojasnilo povem, da je od bivaka do tronadorskega sedla med Med-

narodnim in Argentinskim vrhom kake štiri ure hoda, od sedla do temena Argentinskega vrha pa še slabo uro več.

22. januarja so patrulje preiskale nekaj ledenikov v srednjih predelih gore, ne da bi kaj pomembnega našle.

V medeljo, 23/1 so reševalci nameravali priti do vrhov, a vreme, ki že prejšnje dni ni bilo prav dobro, se je popolnoma sprevrglo in vse patrulje so se vrstile v Bariloče.

Slabo vreme ni dolgo trajalo in v ponedeljek 24/1 so odrinili do stare koče na Tronadorju Ivan Arnšek, France Jerman, Joško Simčič in Tinček Debeljak.

25/1 so omenjeni planinci dopoldne dospeli na tronadorsko sedlo. Arnšek in Jerman sta se povzpela po pobočjih Internacionala, medtem ko sta Debeljak in Simčič dosegla vrh Pica Argentina. V skalah tik pod vrhom sta našla vizitko Tomaža Kralja in listič s podpisom Božeta Vivoda. Tako je postalo jasno, da sta izgubljena planinca v torek 18/1 dosegla vrh Tronadorja in da sta se ponesrečila na povratku.

26. 1. je ista slovenska skupina prešla iz stare koče na Clerchov greben. Med ledeniškiimi stolpi in razpokami, ki padajo v ledeniškem slapu proti Clausenovem grebenu so planinci odkrili slabo vidne sledove, ki bi jih mogla zarisati ponesrečena. Žal so viharji v tem tednu močno zametali in samo nekaj časa je bilo možno slediti stopinjam, potem pa so sledi spet docela izginile. Reševalci so se vrnili v dolino. Ako bo vreme ugodno, se bo verjetno poskusilo še z iskanjem v ledeniškem slapu. Vendar so izgledi, da bi se izgubljena planinca našla, izredno majhni.

TINE DEBELJAK ml. O ISKANJU TOVARISEV

Tine Debeljak ml., ki se je v soboto z ostalimi dekleti in fanti vrnil v Bs. Aires, nam je o iskanju prijateljev Tomaža Kralja in Boža Vivoda dal še naslednja pojasnila:

S prvo iskalno odpravo je prišlo na Tronador kakih 25 ljudi, članov Cluba Andino Bariloche, žandarmerije in drugih. Med njimi so bili Slovenci: dr. Vojko Arko, dr. Lojze Grzetič, Ivan Arnšek, Peter Štrukelj, Stane Žužek in jaz. Odprava je bila razdeljena na dve skupini, ki sta iz dveh obstoječih koč na ledeniku raziskovali gornje ledenike. Med seboj sta se obveščevali z dvema radijskima aparatoma, obenem pa sta bili še v zvezi z žandarmerijsko postajo v dolini. Iskanje je bilo zelo oteženo, kajti nihče ni vedel, kje se je zgodila nesreča, ali spodaj ali že na vrhu. In če je zjajel Tomaž in Božeta snežni metež, sta gotovo izgubila orientacijo in sta lahko zašla kamorkoli. Vedeti je treba, da je na Tronadorju 20 km² snežnih in ledenih strmin in planjav. Vse to preiskati je skoraj nemogoče. Povrh pa je bil še vrh zavrt v oblake, tako da sta odpravi pregledovali le bolj ali manj normalne poti po snegu in okoliške razpoke in ledenike. Vse je bilo brez uspeha, našli nismo niti ene sledi (če izvajamo spalni

vreči pri prenočitvi). Videti je bilo, da sta oba odšla tako zgodaj navzgor, da se jima v trdem poledenem snegu še ni udarilo in tako mista puščala sledi, medtem ko so bile vračajoče se sledi Markeža in drugih pred tednom dni še dobro vidne.

V nedeljo (23. 1.) se je ves Tronador zvil v oblake, videti ni bilo predse niti metra in je vlek tako močan veter, da smo se vrnili v dolino.

A že drugi dan, ko je bilo nebo brez oblaka, smo se spet povzpeli Jerman, Arnšek, Joško Simčič in jaz na ledenike. Naša prva skrb je bila, da pridemo na vrh in tam pogledamo, ali sta prišla sploh na vrh, ali ju je zajela nevihta že prej. Nevihta se je tistega dne začela enkrat med deseto in enajsto. Znano je, da se na Tronadorju vreme lahko hitro sprevrže; tako da sta se lahko vzpenjala v lepem vremenu, a nenadno prišla v meglo in vihar.

Res sva s Simčičem našla na vrhu Pico Argentino dva kosa papirja z naslovom od obeh. To je bil dokaz, da sta vrh dosegla in da sta najbolj verjetno nazaj grede v megli in metežu zašla. Takoj sva s klici opozorila Jermana in Arnška, ki sta iskala proti Glavnemu vrhu, in smo se vsi vrnili navzdol. Mimogrede smo temeljito preiskali vse razpoke pod vrhom in sedlom. Našli smo le nekaj metrov sledi, za katere sklepamo, da sta od Tomaža in Božeta, ker je zavijala nad prepad, že popolnoma proč od poti, pa se je končno ustavila in vrnila. Iz tega lahko mislimo, da ju je zajela megla že kmalu pod vrhom in že nista vedela, kje točno hodita. V megli, snežnem metežu in viharju je nemogoče obdržati orientacijo.

Isti dan je z letalom pregledoval Tronador tudi dr. Grzetič, a brez uspeha.

Drugi dan pa smo prečkali ledenik in nadaljevali iskanje. Kmalu smo našli dvoje sledi, že precej zametanih (od toraka je padlo zgoraj kakih 20 cm snega), ki ju ni mogel povzročiti skoraj gotovo nihče drugi kot onadva. Nahajajo se sredi doline, ki preide spodaj v ledenik nad Jermanovo hišo in Clausenovim grebenom. Videti je bilo, da sta Tomaž in Božo hitela na vso moč navzdol, pri tem pa zgrešila pot (morala bi splezati na nizki greben na levo). Sledi se ustavijo pred prvo veliko razpoko, ki preseka vso dolino. Tam sta verjetno to razpoko obšla, vendar je za njo čedalje več razpok in konča popolnoma razdrapan ledenik nad steno. Mi smo preiskali levi del doline, a nismo našli niti ene sledi. Preiskati je treba še desno stran, a tam je veliko več razpok.

Ker se je vreme spet začelo slabšati, smo sestopili z ledenika vsi utrujeni, kajti v toplem soncu je bil snež mehak in se nam je že od jutra globoko udarilo.

Svoje poročilo zaključuje z naslednjim najbolj verjetnim povzetkom poti, ki sta jo prehodila Tomaž Kralj in Božo Vivod:

„Če pogledamo, kaj je sedaj znano o usodi Tomaža in Božeta, lahko vidimo: da sta prespala v bivaču na robu ledenika, zgodaj zjutraj ob bolj ali manj lepem vremenu odšla na vrh, ga dosegla,

Pomembna emigrantska publikacija

Sodobna emigracija iz Jugoslavije je leta 1958 ustanovila v Londonu študijski center za jugoslovanske zadeve, ki ima namen na objektivni način seznanjati angleško in ameriško javnost z aktualnimi problemi v sedanji komunistični Jugoslaviji. Od časa do časa izdaja v angleškem jeziku svoj zbornik z naslovom Review. Konec leta 1965 je izšel peti zvezek Review; urejuje ga Desimir Tošić, ki je tudi urednik glasila mladih srbskih demokratov Naša reč. Cena temu zvezku je 11 angleških šilingov ali poldrug dolar. Naslov: 62 Offley Road, London, S. W. g.

Uvodni članek uredništva podaja pregled novih političnih in gospodarskih eksperimentov sedanjega režima od novembra 1964 dalje, ko je izšel prejšnji zvezek.

Na prvem mestu objavlja pod naslovom Inflacija v Jugoslaviji obširno in dokumentirano razpravo, ki jo je napisal naš rojak, član Narodnega odbora za Slovenijo, dr. Ljubo Sirc, ki je sedaj vseučiliški profesor za narodno gospodarstvo na univerzi v Glasgou na škotskem. V njej je s statističnimi podatki ter tabelami prikazal komunistično gospodarstvo v domovini, ogromne naložbe družbenega premoženja v industrijske obrate, njihovo proizvodnjo in proizvodne stroške, dohodke teh podjetij, obtok denarja, osebne dohodke ljudi in življenjske stroške. Skratka: gospodarsko politiko komunističnega režima, ki je privedla jugoslovansko gospodarstvo do sedanjega kritičnega stanja in inflacije, ki je ne morejo zavreti.

Sirčev članek je pisan strogo objektivno in vseskozi dokumentarno in bo predragocen pripomoček angleškim in ameriškim političnim ter gospodarskim krogom, da bodo imeli pred sabo resnično podobo sedanjega gospodarskega stanja v komunistični Jugoslaviji.

Sledi razprava dr. Stevana Pavlovića, profesorja za zgodovino narodov jugovzhodne Evrope na univerzi v Southamptonu, z naslovom: Mihajlo Mihajlov in upor intelektualcev. Pogojna obsodba zagrebškega apelacijskega sodišča Mihajlovu ni zavezala jezika. Že po obsodbi je v zadnjem času v amerškem tedniku New Leader objavil nov članek pod naslovom: Zakaj molčimo. Mnenja je, da še nadalje obstoji nevarnost, da se režim v Jugoslaviji spet povrne v odkrit stalinizem.

Nadaljno razpravo je prispeval dr. Branko Pečelj, najožji sodelavec pok. dr. Mačka, z naslovom: Ustavne posebnosti govine. Temeljit članek je pisan strogo socialistične republike Bosne in Herce-

a že takoj ob sestopu ju je zajel snežni metež, ki jima je vzel orientacijo in ju popolnoma izžrpal. Tako sta izgubila pot in se spuščala kar na slepo, dokler se nista znašla med razpokami, kak kilometer nad steno pri Jermanovi hiši. To se da približno sklepati iz najdenih sledi. Od tu naprej pa je verjetno, da sta popolnoma izžrpana in premočena obselela in zasnjala ali pa sta padla v razpoko in doživela enako usodo. Nato ju je lahko zamelel nanovo padli snež.

objektivno in avtor sam ne izraža svojega osebnega mnenja. Vendar mora vsak bralec dobiti utis, da je še najbolje, da ostane Bosna-Hercegovina nedeljena že zaradi muslimanov, ki najblagoblasneje govore tisti jezik, o katerem trdijo v Zagrebu, da je hrvatski, v Beogradu pa da je srbski.

Sledi zelo pregledna in poučna razprava časnika Nenada Petrovića o vseh osmih komunističnih kongresih od ustanovitve komunistične stranke po prvi svetovni vojni. Revija na koncu dodaja zelo skrbno sestavljeno kroniko vseh dogodkov, ki so v neki zvezi z Jugoslavijo, in sicer od dneva do dneva za vse leto 1964 in za prvih šest mesecev leta 1965.

Review v prvi vrsti odpira oči Angležem in Amerikancem o resničnem položaju v Jugoslaviji pod sedanjim režimom. S pridom pa jo bodo brali vsi emigranti iz Jugoslavije, ki lahko angleško čitajo, ker bodo iz nje izvedeli marsikaj novega, kar jim doslej ni bilo znano.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

nistična skupina, kar je razumljivo, ker nista demokratični.

Sedaj je prišlo do razkola tudi pri peronistih. In to po Peronovem naročilu o izvedbi preureditve stranke in njenega vodstva. Za vrhovno vodstvo je po Peronovem naročilu določena Delegacija vrhovnega poveljstva. Predsedstvo v tej delegaciji je določeno za Peronovo tretjo ženo Elizabeto Martínez. S to preobnovo peronističnega gibanja so bile na mah postavljeni ob strani razne vplivne peronistične osebnosti. Tako med drugim takojimenovana „petiorica za Peronovo vrnitev“, med katero je bil najmočnejši vodja kovinarskega sindikata Vador. Precej delavskih sindikatov se je takoj podredilo novemu peronističnemu vodstvu. Med temi sta bila zlasti glavni tajnik Glavne delavske konfederacije José Alonso in vodja tekstilnega sindikata Framini. Tako sta se med sindikati pojavili dve skupini: Vadorjeva in Alonsojeva. Vador je bil v začetku v premoči ter je dal izključiti vse tiste sindikate, ki so se podredili Delegaciji vrhovnega poveljstva, iz peronističnih „62 organizacij“. Med obema taboroma je nastal pravi besedni boj po časopisju. Ni bilo skoro dneva, da ne bi bil v njem eden od obeh sprtih taborov objavil svoje „Poslano“. Vodja kovinarjev Vador je imel v začetku večino sindikatov na svoji strani. Sedaj jih je vedno manj. Dnevno ga zapusti po kak sindikat in prehaja na stran Alonsoja, ki ga je Vador hotel onemogočiti tudi kot glavnega tajnika CGT, pa je Alonso ta manever spretno odbil z odložitvijo kongresa CGT na poznejši čas. Alonso upa, da se mu bo med tem posrečilo dobiti večino sindikatov na svojo stran, da bo potem obračunal z Vadorjem.

Končno se je s „Poslanim“ oglasila v listih tudi sama Peronova žena Elizabeta. Peronistom je objavila, da je na počitnicah v bližini Buenos Airesa. V miru pripravlja vse podrobnosti za delo Delegacije vrhovnega poveljstva. Peronistom dalje sporoča, da je njeno poslanstvo edinstvo in solidarnost, mir ter sloga med peronisti. Od vseh zahteva

NEVIDNA FRONTA

knjiga spominov generalštabnega polkovnika VLADIMIRJA VAUHNKA, bivšega jugoslovanskega vojaškega atašea v Berlinu, je vzbudila vsesplošno pozornost.

V Evropi je doslej naprodaj:

NEMČIJA:

Südostbuchhandlung KG
Elisabethstrasse 18/W
8 München 13

ANGLIJA:

Slovenski dom
62 Offley Road
London S. W. 9

AVSTRIJA:

Knjigarna
Družbe sv. Mohorja
Viktringer Ring 26
Celovec — Koroška

ITALIJA:

Libreria Herder
117 Piazza Montecitorio
Roma
Uprava
Katoliškega glasa
Riva Piazzutta 18
Gorica

Titovi partizani za obranitev „revolucionarne dediščine“

Referat g. Pavla Fajdige o V. kongresu jugoslovanskih partizanov na sestanku zaupnikov SLS dne 29. januarja 1966

Pri preučevanju referatov 5. kongresa partizanskih borcev se človeku nehotе vsiljuje primerjava med delovanjem in razmerami v partizanski organizaciji in delovanjem in razmerami v naših vrstah. Odmislimo takoj primerjavo med nameni in cilji obeh strani. Komunistična je v svojem bistvu negativna in je zato ni v tem oziru primerjati z nobeno drugo tovrstno organizacijo. Nameni in cilji nekomunističnih borčevskih ali drugih podobnih organizacij v kateri koli svobodni državi pa ne skrivajo v sebi nobene podlosti.

Zveza združenj borcev NOV Jugoslavije, kakor se organizacija bivših partizanov uradno imenuje, je imela 5. kongres lanskega septembra v Sarajevu. Častna mesta so zasedali Edvard Kardelj in drugi politični vodje jugoslovanskega komunizma, s predsednikom organizacije in šefom Titove policije Aleksandrom Rankovićem na čelu. Tito se kongresa ni mogel udeležiti, ker je prav takrat zbolel za gripo. Udeleženci kongresa so v pozdravnem pismu Titu dajali nazive, kakor „tvorec

vseh zmag, graditelj bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov, veliki borec za mir in socializem, najpriljubljenejši tovariš“ itd.

Zaradi bolezni je Tito kongresu poslal pismo, v katerem udeležence poziva, da je „naloga vaše organizacije tudi gojiti revolucionarne tradicije in jih prenašati na mlade rodove. Naša revolucionarna dediščina je najmočnejši vir naše prihodnosti in ta dediščina mora biti stalno pričujoča v našem celotnem družbenopolitičnem in kulturnem življenju, v umetniškem in znanstvenem ustvarjanju, zlasti pa v vzgoji in izobraževanju naše mladine.“

Titu je vedno pri srcu „pojugaloslovanjanje“ jugoslovanskih narodov. Zato v pismu poudarja: „Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov je po svoji etični in humanistični vsebini največji dosežek naše revolucije. V nasprotju s tem bi vsako romantično ali ozkostransko poudarjanje posebnih zaslug tega ali onega naroda zmanjševalo veličino revolucije, revolucije narodov Jugoslavije.“

Vsekakor pa morajo biti razmere v

organizaciji bivših partizanskih borcev slabe, gledano s komunističnega zornega kota, ko je moral Tito sam opozoriti delegate na kongresu z besedami: „Iz naše revolucionarne minulosti ne želimo ustvariti muzeja revolucije.“ Udeleženci kongresa so v svojem odgovoru Titu takoj zatrdili: „Nikdar ne bomo pozabili tvoje poslanice, ki pravi, da mi iz naše revolucionarne preteklosti nečemo napraviti muzeja revolucije.“

Iz Rankovićevega otvoritvenega govora je razvidno, da jugoslovanski komunizem, kakor vsak drug, vztraja na načelu odmrta države; Ranković namreč takoj v začetku svojega govora poudari, da komunisti ne žive v državi, pač pa le v tkz. socialistični skupnosti narodov, rekoč: „Borci narodnoosvobodilne vojne so, boreč se proti okupatorju, položili temelje svobodni, enakopravni in neodvisni socialistični skupnosti vseh narodov Jugoslavije.“

Ranković smatra za krivce vojne v Vietnamu Amerikance, ne komunistov, za najhujše reakcionarje pa Zahodne Nemce, ki da se „nočejo sprijazniti s stvarnostjo, ki je rezultat druge svetovne vojne.“ Nehote Ranković s tem dokazuje, da se je komunistična Jugoslavija brez težke vesti „sprijaznila s stvarnostjo druge svetovne vojne“, ki je izguba Primorske in Trsta ter Koroške.

Trn v peti so jugoslovanskemu komunističnemu režimu obstoječe izseljenke skupnosti. Ranković omenja „delovanje neonacističnih in kvizlinških skupin v emigraciji, ki upravičeno vzbujajo v naših narodih vznemirljivost in negodovanje“. Za nas, nekomunistične izseljence, je vsekakor lepo priznanje, da „vzbujamo v jugoslovanskih narodih — kar se pravilno glasi: v Titovem komunističnem režimu — vznemirljivost in negodovanje.“

Na svetu deluje ok. 200 borčevskih organizacij, pa po Rankovićem ne sodelujejo med seboj „zaradi hladne vojne“. Rankoviću je žal, da niso vse organizacije bojnikov komunistične ali vsaj prokomunistične.

Govornik navaja, da je Ranković dejal, da imajo velike probleme z upokojenimi partizani. Samo v zadnjih mesecih lanskega leta so upokojili ok. 3500 častnikov. „V teh novih razmerah se marsikdo ne znajde“, pravi Ranković, „upokojeni tovariši pa tudi ne razumejo svojega položaja, prav takšno ali pa še večje nerazumevanje pa kažejo tudi družbeno-politični činitelji na terenu glede družbenega položaja upokojenih oficirjev in njihovega sodelovanja v družbeno-političnem življenju.“

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Novice iz Slovenije

Primer komunistične megalomanije

Izvajanje gospodarskega načrta vedno bolj spravlja na dan vso komunistično megalomanijo v ustanavljanju industrijskih podjetij ne samo po Makedoniji, Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini ter po Hrvaški, ampak tudi v Sloveniji. Tudi v Sloveniji je več takih podjetij, ki so jih komunisti razvili v prave veleobrate. Ker ta razvoj ni bil naraven, se vsa ta podjetja bore sedaj z velikimi težavami, ker ne morejo izpolnjevati svojih obveznosti. Veliko elektronsko podjetje Iskra v Kranju ima npr. ob napovedani letni proizvodnji 50 milijard dinarjev, 20 milijard investicijskih dolgov, 25 milijard pa dolgov za razna obrtna sredstva. Letos bo težava še večja, ker že prispevajo plačila za dovršene in nedovršene objekte v višini treh milijard dinarjev. Ameriški strokovnjak, ki si je nedavno ogledal obrat v polnem obratovanju, je izjavil, da bi morala Iskra v ZDA, v državi s privatno gospodarsko iniciativo, propasti v enem tednu. Ker veleobrat Iskra izdeluje tudi elektronske mikroskope, so ameriškega strokovnjaka vprašali, kako te aparate izdelujejo v ZDA. Odgovoril je, da jih v ZDA sploh ne izdelujejo, ker se jim to ne izplača. Na Japonskem so ti aparati mnogo cenejši, zato jih raje uvažajo od tam v ZDA. Tako namreč delajo pametni gospodarji.

Slovenski oktet je moral po smrti

tenorista Janeza Lipuškega dobiti novega tenorista, da je mogel nadaljevati svoje delo. Na izpraznjeno mesto je bil postavljen prvak ljubljanske opere Rudolf Franc. Oktet je v novi sestavi že začel vaje pod vodstvom dr. Valensa Voduške.

Dante in Slovenci je bil naslov razstavi, ki so jo imeli v začetku novembra v prostorih študijske knjižnice v Mariboru. Med drugim je bil na razstavi celotni Debevčev prevod Dantejeve Božanske komedije ki je izhajal v Domu in svetu v presledkih od leta 1910 do 1925.

Umrli so. V Ljubljani: Dragica Goštinčar, Marija Slivar roj. Žumer, Jernej Semič, upok., dr. Bogumil Pavlič, v. fin. svetnik v p., Vinko Kristan, fotografski mojster v p., dr. Marijan Borštnar, dekan medicinske fakultete, Frančiška Vidmar roj. Škraba, Vinka Bučar, učit. v p., dr. Blaženka Kambič-Klepec, ing. Juš Mulaček, Rudolf Mlačar, biv. trgovec, Marija Terčič, Pepca Zupan roj. Zagorec, Ivanka Orehek roj. Perko, Valentin Babnik, Alojzija Švigelj, šef. fin. knjigovodstva, Alojzij Vertelj, žel. upok., Marija Jurkošek roj. Majdič, Anica Šetina, Zdenka Knafelc, Frančiška Pirnat, Jožefa Krajnik, knjigoveška delavka, Marija Anžič roj. Likovič in Jože Prelogar, strugar v Mirni, Avgust Podhraški, steklarski mojster v Rogaški Slatini, Franc Kržmanc v Drenovem griču, Andrej Šorli v Kranju, Franc Kovačič, pos. v Hra-

stuljah pri Škocijanu, Marija Breskvar roj. Čerňič v Sp. Hrušici, Franc Kovač, monter v Vranskem, Karel Gasparič, upok. v Mariboru, Marijeta Gregorič roj. Horvat v Črnomlju, Julijana Verdnik v Kamniku, Frančka Novak roj. de Cecco v Ktški vasi, Ivan Jerneje, ribogojec v Šmartnem pod Šmarjo goro, Valentin Drev, vlakovodja v p. v Šmarjah pri Jelšah, Leopold Oražem, mizar v Dolenji vasi, Zvonko Ermenec, ugitelj gluhotnih v Portorožu, Peter Ribic, pos. v Vojniku, Franc Skok, žel. inšpektor v p. v Zalogu, dr. Vinko Tajnšek, zdravnik v p. v Žalcu, Silvan Fabič v Sežani, Klara Pašk roj. Zakošek, knjigovodkinja v Črni pri Kamniku, Jože Repovž v Zagorju ob Savi, Vencelj Jakli v Zagrebu, Franc Burnik, upok. v Vižmarjih, Ivan Smrekar, žel. v p. v Kranju, Avgust Breclj v Veliki Pirešici, Marija Perescintij roj. Flerin, biv. gostilničarka in mesarica v Gorenji vasi, Marija Kobal roj. Brvar v Škofji Loki in Ivanka Klopčar roj. Bricej v Bizoviku.

zavodu za begunce v Martinezu. Av. Pirvano 1039, v 68. letu starosti, dobro pripravljen na srečanje z Bogom g. Jakob Gregorka. Zadelo ga je kap.

Rajni Gregorka je bil med slovenskimi naseljenci v Buenos Airesu znana oseba. Dolgo vrsto let je stanoval v Rampos Mejji, odkoder je hodil redno na delo v tovarniški obrat; pozneje je v tem mestu užival tudi pokojnino dokler ni bil snrejet v Mednarodni begunski zavod v Martinezu. Vsi so ga imeli radi zaradi njegovega odkritega značaja. Bil je aktiven član organizirane slovenske skupnosti ter je zlasti podpiral njen tisk. Tudi naš naročnik je bil vse od svojega prihoda v Argentino. Po odhodu v Mednarodni begunski zavod v Martinezu je med ljudi redkeje prihajal. Zaradi bolezni je namreč težko hodil in se je najraje zadrževal doma. Kadar je bil med ljudi, je najraje poiskal svoje stare politične prijatelje iz predvojni let.

Rajni Jakob Gregorka je bil doma na Brezovici pri Ljubljani v predvojni in medvojni letih delaven član Slovenske ljudske stranke. Bil je v njenem krajevnem odboru, pa tudi v okrajni organizaciji za Ljubljansko okolico. V medvojni letih je bil odločno na protikomunistični strani. Begunska leta je preživel na Koroškem, odkoder je leta 1948 prišel v Argentino. Tu so se sedaj iztekli tudi njegovi življenjski dnevi.

Po smrti so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico na pokopališču v Boulogne sur Mer. Tu je bil pogreb v soboto, dne 29. januarja ob 7 zvečer. Pred to uro so se pred mrtvašnico, v kateri je ležal rajni Gregorka na mrtvaškem odru, zbrali g. dr. Alojzije Stare, sestra prednica Mednarodnega zavoda za begunce, v katerem je živel rajni Gregorka zadnja leta in skoraj vsi stanovalci omenjene mednarodne dobrodelne ustanove z g. Jožetom Majcetom na čelu.

Na zadnji poti je rajnega Gregorka spremljalo tudi več rojakov in sovaščanov z biv. brezoviškimi županom g. Pikecem na čelu.

Pred odhodom grobom je po opravljenih molitvah spregovoril rajnemu Gregorki poslovljene besede član načelstva Slovenske ljudske stranke g. Rudolf Smersu. Poudarjal je Gregorkovo nesebično delo v stranki in ostalih slovenskih organizacijah, v katerih je bil

Iz pisem

Zbornik Svobodne Slovenije za leto 1966 ie naravnost presenetil slovensko izseljensko javnost v svetu. To pričajo pisma, ki jih dobivamo iz raznih delov sveta.

Takole gledajo nanj:

„Te dni sem ga dobil. Samo po vrhu sem ga še utegnil pregledati. Pa se mi zdi, da ste zelo prav storili, da ste močno poudarili to, kar se doma čisto zamolči. Kakor da bi Slovenija nastala iz nič. Mislim, da ste izpolnili važno nalogo s prispevki o dr. Janezu Ev. Kreku in dr. Antonu Korošču.“

„Pišem vam kot slovenska izseljenska mati. Čestitam vam zaradi Zbornika. Z njim ste dosegli to, česar jaz vsa leta nisem mogla. Svojemu otroku, ki je bil rojen v izseljenstvu, doslej še nisem mogla prikazati razvoja dogodkov v domovini tako, da bi jih razumel. Vedno mu je bilo kaj nerazumljivega in neprestano so se vrstila vprašanja „Zakaj pa je bilo tako“, „Zakaj pa niso vsi Slovenci šli proti okupatorjem“, itd. itd. Ko smo pa dobili Zbornik, sem ga najprej v navliči pre-

bral. Najprej sem ga hitro sama prebrala, nato pa dala otroku. Začel ga je brati. Opazovala sem ga pri branju in videla, da ga je zajel tako močno, da je članek bral in bral z velikim zanimanjem. Drugi dan mi je fant povedal, da sedaj popolnoma razume položaj Slovencev med drugo svetovno vojno in okupacijo ter tudi razume, zakaj so se Slovenci morali upreti komunistom in nastopiti proti njihovim zločinom.

Iskrema Vam hvala za tako odličen Hirscheggerjev članek. Pa ta ni edini, ki dela čast Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1966. Rečem samo to: Ne sme biti nobenega slovenskega doma, nobene slovenske družine, ki bi bila brez Zbornika.“

„Čestitam vam, da imate v Zborniku za leto 1966 zopet anketo. Prav je, da je po prvi, v kateri so udeleženci odgovarjali na vprašanja o dolžnosti slovenskega ideološke emigracije do slovenskega naroda in drugi z odgovori na vprašanje o odnosu demokratičnih Slovencev do brezbožnega komunizma, v letošnjem Zborniku anketa o ciljih slovenske narodne politike in o državno-pravnem položaju Slovenije v bodočnosti. Z zanimanjem sem bral odgovore posameznih udeležencev. Iz njihovih odgovorov je razvidno, kako težek in zapleten je ta problem. Zelo prav delate, ko napovedujete, da boste s to anketo v prihodnjem Zborniku nadaljevali. Je to tako življensko vprašanje, da ga je treba temeljito študirati in pretresati z vseh strani ter ob upoštevanju vseh okoliščin, ki ga spremljajo. Morda boste prav s to anketo dosegli, da bo le prišlo do enotnega slovenskega državno-pravnega programa, ki bo združil vse poštene in dobronamerne Slovence. Le korajžno naprej!

CORDOBA

Nesreča našega rojaka. Dne 3. januarja se je težje ponesrečil naš rojak g. Mravlje France. Ko je šel z motornim kolesom na delo, ga je podrl avto. Nezvestnega so prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili več težjih poškodb. Zdravljenje ugodno napreduje in je sedaj že v domači oskrbi. Vsi rojaki želimo g. Mravljetu čimprejše popolno ozdravitev.

Popravi! V zadnji številki Sv. Slovenije je na drugi strani v prvem stolpcu svodaj v poročilu o sestanku zaupnikov SLS izpadla ena vrsta. Zadnji trije stavki omenjenega stolpca spodaj in 2 vrsti v drugem stolpcu zgoraj se glase pravilno takole:

Krščanska demokracija je danes v Evropi ena najmodernejših strank in so npr. v Nemčiji vključeni vanjo tako protestanti kot katoličani in tudi v italijanski krščansko-demokratski stranki so v notranji sestavi različni tokovi. Zato tudi ni prav nobene ovire, da se ne bi slovenski izseljenci, ki priznavajo krščansko demokratska načela, mogli združiti v tej politični formaciji in preko nje bili soudeleženi pri delu v Narodnem odboru.

Vsak teden ena

VSI SO PRIHAJALI...

Vsi so prihajali, njega ni bilo, ko bi on vedel le, kak' men' je hudo.

Zvezdice so prišle, lun'ca je bila, jaz pa sem čakala sama doma.

Druge imele so fante lepe, jaz pa točila sem grenke solze.

Ko pa je fant prišel, stisnil roko, pa je ozdravljeno srce bilo.

listala in prebrala naslove posameznih člankov. Ustavila sem se ob članku g. Rudolfa Hirscheggerja „Resnica o naši borbi“. Takoj sem pomislila. Ta članek bo pa verjetno primeren tudi za mojega otroka, da bo iz njega zvedel pravo resnico na njemu razumljiv način. Najprej sem ga hitro sama prebrala, nato pa dala otroku. Začel ga je brati. Opazovala sem ga pri branju in videla, da ga je zajel tako močno, da je članek bral in bral z velikim zanimanjem. Drugi dan mi je fant povedal, da sedaj popolnoma razume položaj Slovencev med drugo svetovno vojno in okupacijo ter tudi razume, zakaj so se Slovenci morali upreti komunistom in nastopiti proti njihovim zločinom.

Iskrema Vam hvala za tako odličen Hirscheggerjev članek. Pa ta ni edini, ki dela čast Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1966. Rečem samo to: Ne sme biti nobenega slovenskega doma, nobene slovenske družine, ki bi bila brez Zbornika.“

„Čestitam vam, da imate v Zborniku za leto 1966 zopet anketo. Prav je, da je po prvi, v kateri so udeleženci odgovarjali na vprašanja o dolžnosti slovenskega ideološke emigracije do slovenskega naroda in drugi z odgovori na vprašanje o odnosu demokratičnih Slovencev do brezbožnega komunizma, v letošnjem Zborniku anketa o ciljih slovenske narodne politike in o državno-pravnem položaju Slovenije v bodočnosti. Z zanimanjem sem bral odgovore posameznih udeležencev. Iz njihovih odgovorov je razvidno, kako težek in zapleten je ta problem. Zelo prav delate, ko napovedujete, da boste s to anketo v prihodnjem Zborniku nadaljevali. Je to tako življensko vprašanje, da ga je treba temeljito študirati in pretresati z vseh strani ter ob upoštevanju vseh okoliščin, ki ga spremljajo. Morda boste prav s to anketo dosegli, da bo le prišlo do enotnega slovenskega državno-pravnega programa, ki bo združil vse poštene in dobronamerne Slovence. Le korajžno naprej!

„Čestitam Vam k tolikemu trudu, ki ste ga vložili v Zbornik. To zmoro je zavest največjega idealizma v nesebičnem delu za dobro nam vsem. Zelo mlačen bi moral biti, kogar tako izdaje, kot je ta Zbornik, ne bi dvignilo v slovenskem ponosu.“

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

PROŠNJA NAROČNIKOM SVOBODNE SLOVENIJE

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki za leto 1965 še nimajo plačane naročnine, prav lepo prosimo, da bo plačajo čimprej. Veliko uslugo nam bodo storili, če je bodo plačali ali osebno v upravi lista na Ramón Falconu ali pa poslali po pošti s giro postalom do 10. t. m. Po tem dnevu bo namreč uprava začela razpošiljati pismene opomine vsem tistim naročnikom, ki do tedaj ne bodo imeli plačane naročnine.

S takojšnjim plačilom naročnine boste upravi prihranili nepotrebno delo in stroške s pošiljanjem opominov.

Naročnike Svobodne Slovenije prav lepo prosimo, da nam po možnosti že sedaj plačajo naročnino tudi za tekoče leto. Pri plačevanju naročnine upoštevajte dajstvo, da s tem podpirate dobro slovensko stvar, ker omogočate redno izhajanje slovenskega neodvisnega in svobodnega lista, ki je v službi demokratičnega slovenskega naroda v njegovi borbi proti komunistični diktaturi v domovini.

Zato s plačilom naročnine nikar ne odlašajte!

Osebnosti

Poroki. 29. jan. t. l. sta sklenila zakonsko zvezo Aleš Benedičič in gđ. Blanka Pahole. Mladi par je poročil g. p. Ciril Petelin. Za priči sta pa bila: nevestin stric Zvonko Perovšek, ženinu pa njegova mati ga. Zofija Benedičič. Poročila sta se tudi gđ. Marija Malavašič in Jorge Casullo. Mladima paroma ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo ter jima želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini Franceta Pergarja in njegove žene ge. Slavke roj. Knays se je rodila hčerka. Na ime Monika Silva jo je krstil v Slovenski kapeli g. dir. msgr. Anton Orehar. Botrovala sta gđ. Alicia Dongo in Štefan Drenšek. Srečni družini naše čestitke.

† Jožefa Vivod. Iz domovine je prišlo žalostno sporočilo, da je dne 12. januarja umrla ga. Jožefa Vivod roj. Naroglav. K zadnjemu zemskemu počitku so jo položili dne 14. januarja t. l. na pokopališču v Savi. Zanj žalujejo v Argentini njen sin ing. Avgust Vivod z družino, v domovini pa hčerka Julijana, Zofija por. Habine z družino in Marija. Težko prizadetemu ing. Vivodu in njegovi družini, kakor tudi ostalim sorodnikom ob bridkem življenjskem udarcu, izrekamo iskreno sožalje ter globoko sočutje, rajna pa naj pri Bogu uživa obilno plačilo za vsa svoja dobra dela v življenju.

† Jakob Gregorka. V petek, dne 28. januarja t. l. je umrl v Mednarodnem

Zorko Simčič: Krst pri Savici

Zorko Simčič, znani pisatelj, je zdaj izdal dramo Krst pri Savici, napisano po Prešernovi pesnitvi. Izdal jo je v založbi Tabor (ki je pa ni zamenjavati z neko novo založbo tega imena, kajti ta izhaja že desetletje in so doslej izšle v njej že štiri knjige!).

Ob tej drami se mi vzbuja izredno mnogo misli. Prva je ta, ki se tiče Prešernove pesnitve same, kajti znano je, da se ob njej dele duhovi v naši literarni zgodovini: enim je najvišja pesnitev, drugim besedna igrača, tretjim sramotna podoba slovenskega hlapčevstva in nasprotje heroizma. Sam Župančič je obsodil Črtomirja: „Zagrizi se v tla, volkodlak!“ Vsi pa so mnenja, da ni to dramatična pesnitev, še manj psihološka, temveč romantična lirika. Toda vedno in vedno je živo plala med Slovenci misel, kako iz Krsta napraviti reprezentančno opero, ki je še danes nimamo in je verjetno partizanski čas ne bo pisal. Baje se je že Kogoj bavil z mislijo na tako opero. Tik pred vojno je banska uprava razpisala natečaj za tak libreto in vem, ker sem bil član razsodišča, da so prišli trije libreti, katerih najboljši je bil delo Ruže Petelinove in si ga je zagotovil za uglasbitev hrvaški komponist Gotovac, česar pa ni izpeljal. Kmalu nato (l. 1943 med okupacijo) se je lotil libreta tudi Bine Šulinov, komaj šoli odrasli pisatelj, ki je leto prej — kot študent — prejel

najvišjo literarno nagrado za dijaški roman Prebujenje. Leta 1943 sem že priobčil II. dejanje tega libreta v Slovenskem koledarju za leto 1944, toda že pod pravim imenom pisca, ki je: Zorko Simčič. V celoti je ta tekst izšel že po prihodu pisca v Argentino leta 1953 v založbi Katoliških misijonov (z risbami Hotimirja Gorazda). Že takoj po objavi odlomka v Ljubljani se je zanimal za delo skladatelj Matija Tomc in uglasbil prve arije. Prvotni libreto je bil prvič igran na Slovenskem festivalu l. 1953 na prostem v Repentabru pri Trstu v režiji prof. Peterlina, kjer je doživel uspeh, pokazal pa tudi svojo pomankljivost: tekst k operi, igran kot samostojna drama, ne more polno uspeti. Zato je zdaj pisatelj predelal namovo celotno delo ter iz „teksta za opero“ napravil celovečerno pravo dramo. Zato je odstranil arije („spevoigro“), prestavil besedilo v dramski blankverz, dodal še nove prizore in motive, o čemer bomo govorili. Tako predelano dramo je izdal Simčič v tej založbi, ki nosi ime TABOR prav po tem Repentabru ter navaja kot mesto izida: „Trst-Buenos Aires“.

Kako je Simčič iz lirčne pesnitve Krsta dobil dramatično snov?

Vidi se, da se je Simčič učil pri najmodernejših dramaturgih (O'Neill, Lohmiller, Smolej), ki stare klasične motive prenove v moderne igre. Simčič ni vzel

Prešernovega teksta samo kot čudežni razplet Črtomirove ljubezni, ampak jo je postavil na vse širše ozadje in globljo vsenarodno in vsečloveško problematiko. Za osnovo je vzel krščanstvo tako, in Črtomirovo skladno toda dramatično psihološko vstopanje vanj, dasi je bil njegova najhujši in zadnji slovenski odpornik. To pa je dosegel s tem, da je ustvaril novo osebo, ki je Prešeren ne pozna: Gojmirja. Ta je tekmeč Črtomirov v ljubezni, pa tudi njegov predhodnik v veri. Je namreč že-kristjan, in na prošnji Bogomile, ki jo ljubi, iz misijske vneke katoličana ter iz političnega prepričanja, da le krščanstvo lahko reši Slovence pred iztrebljenjem, igra tisto vmesno vlogo med krščanskimi in poganskimi Slovenci, ki povzroča psihološko opravičilo Črtomirovega krsta in dela dramo napeto. Simčič vtelesi v močne dramske podobe nosivce tistodobnih kulturnih smernic: Črtomira kot zastopnika borbenega, toda že skeptičnega poganstva, Valjhuna kot bojevitnega maščevalnega krščanstva, ki naj se širi le s silo in orožjem ter je v službi nemštva, keltskega Duhovna, kot pravega oznanjevalca Boga Ljubezni, ter imenovane Gojmirja, kot praktičnega konvertita, ki umre junaško od Črtomirovega meča kot njegova žrtev, pa postane njegova vest in povzbujajoč zgled. S svojim „mučeništvom“ postane „seme kristjanov“. Toda nad vsemi pa Bogumilo s svojo čisto ljubeznijo, ki ne premaga samo Črtomirovega odpora, ampak tudi Valjhunovo nasilno krščan-

stvo. Krščanstvo je ljubezen: iz Valjhunovega meča napravi njena nežna roka križ, pred katerega poklekne sam kruti pokrščevavec. Bogumilina zmaga je zmaga nad srcom Črtomirovim pa tudi nad duhom naroda, ki ga dela in ohranja krščanskega v smislu Duhovnega učenja in bodočega Črtomirovega misijonarjenja. Prešernov Krst pri Savici je dobil tako široko kulturno zgodovinsko ozadje in epična lirika se preustvarja v moderno dušeslovno in celo religiozno dramo.

To problematiko je Simčič nakazal že v svojem libretu, o katerem je neki tržaški kritik napisal (glej Meddobje I, 1) da je „kot operni scenarij verjetno najboljše, kar je bilo kdaj v slovensčini napisano v ta namen“. Toda v tej predelavi je te osebe še poglobil, napravil reliefne oderske osebe, kar se posebej vidi pri Valjhunu in Gojmiru, ki sta v novi priredbi daleko bolj plastična, kot sta bila prej. Zato pa je dodal nanovo drugo sliko ter seveda tudi končni prizor, ki to višinsko problematiko reši in monumentalno zaključuje. Prav s tema dvema prizoroma je drama dobila dramsko perspektivo in tudi psihološko ozadje, na katerem pride Črtomirov krst verjeten in utemeljen brez romantične chateaubrianske čudežne mavrice, ki je ni. Nasprotno pa nova drama izžareva neko vso globljo duhovnost in tudi — sodobnost! Ali bi bilo mogoče zamisliti tak razvoj drame brez doživljanja našega duhovnega trenja v letih 1941—45, ko je bil libreto zasnovan? „Valjhun-

stvo“ in „poganstvo“ pa sinteza v krščanstvu Janeza XXIII., kot Prešernovega Duhovna naše dobe?

Simčič je dosegel vtis moderne notranje drame bolj s svojo duhovno problematiko kot z zgodovinskimi rekviziti. Toda v množični zasedbi in zgodovinski draperiji bi predstava mogla postati resnična reprezentativna prireditev, kot jo Prešernov Krst, katerega doslovne besede so postavljene v vse viške dogajanja, tudi zasluži. Prepričan sem pa tudi, da bi uspela tudi kot komorna predstava brez draperije in množice, kajti samo dogajanje visokih trenj predstavlja dovoljno napetost za uspeh. Vsekakor bi želeli odrskih preizkušenj novega teksta. Mimo te nove igre ne bi smeli iti emigrantski odri, zlasti ne Buenos Aires, kakor gotovo tudi ne bo šel Trst s svojo Repentabrovsko znano tradicijo.

Za naslovno opremo je ohranil prejšnjo Gorazdovo ilustracijo. Isti je dodal na koncu še 11 likov (risb) nastopajočih oseb, kar bo mnogo koristilo režiserjem pri maskah in kostumih.

Od Tomčeve uglasbitve prvotnega teksta je Simčič ohranil 12 strani zborovskih kompozicij, ki se naj pojejo pri kolektivnih obredih. Njih note je izdal v posebni glasbeni prilogi, ki jo je lepo opremil akad. slikar Ivan Bukovec. Te note za pevske zборе, ki pa lahko nastopajo z njimi tudi samostojno na svojih koncertih, veljajo posebej 200 pesov (oz. 1.5 USA dol.). Drama kot knjiga pa velja v Argentini 220 pesov, oz. 1.5 USA dolarja. Tine Debeljak

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

V župnijski dvorani pri Mariji Pomagal sta bili v zadnjem času dve igri. Dne 19. decembra je Slovensko gledališče pod vodstvom Vilka Čekute uprizorilo Jurčičevega Desetega brata, dne 9. januarja pa skavti Maeterlickovo dramo Stijmondski župan v režiji Stanke Brunška.

Župnija Brezmadežne v Torontu šteje sedaj 250 družin in 1160 duš. V letu 1965 se je povečala za 48 družin in za 296 duš. Za proslavo 5-letnice dvorane v tej župniji je bil za soboto 29. januarja napovedan banket, za 5-letnico blagoslovitve cerkve bo v cerkvi misijon od 30. marca do 6. aprila. Vodil ga bo jezuit Janez Sodja, brat urednika Božje besede, ki deluje sedaj med Rusi vzhodnega oboda v Münchnu. Banket v proslavo 5-letnice cerkve Brezmadežne bo pa 7. maja.

V Torontu so se poročili: Alojzij Stežinar in Ana Dremelj, Jože Štefančič in ga. Antonija Ostrončič roj. Feriam; Matija Lebar in Rise Foys; Wiesław Stankowski in Terezija Inašič; Marijan Sešek in Mihaela Šušteršič in Tone Gornik ter Franciška Kozina. Rodili so se pa naslednji slov. otroci: Jolanda Sadl. hčerka Franca in Alekandre roj. Bizjak; Vanda Silva Svetek, hčerka Milana in Jožice roj. Intihar; Karolina Fujs, hčerka Alojza in Marije roj. Lang; Marija Helena Bubnič, hčerka Danila in Silve roj. Sluga; Karolina Kuzmič, hčerka Štefana in Terezije roj. Blažič; Mihael Jože Skubic, sin Antona in Alojzije roj. Zorc; Helya Justina Viira, hčerka Arna Valdeka in Angele roj. Modic; Stanko Hamersak, sin Stanke in Rozine roj. Cigan. Vendi Ivanka Fric, hčerka Ivana in Milke roj. Gorenc ter Viljem Žizek, sin Jožeta in Ilijane roj. Gabor.

SVEDSKA

„Odkar je ukinjen vizum med Švedsko in Jugoslavijo, hodi veliko ljudi sem od nas. Primeri so pretresljivi. Zadnje čase predvsem Srbi prihajajo sem brez kakega koli poznanstva, brez znanja jezika, brez delovnega dovoljenja in brez denarja. Zadnje čase je v švedski težje za delo. Mi smo tu že stari begunci in obvladamo jezik, navade in tako dalje, pa tem ljudem pomagamo le z največjo težavo. Naši rojaki grešijo, ko pišejo znancem, naj odpotujejo v svet. To je velika napaka. Ne vabite ljudi v svet! Dom bo ostal.“

Za varno naložbo denarja
na ugodna posojila

vam je na razpolago

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.
(C. C. „S. L. O. G. A.“ Ltda.)

Bartolomé Mitre 97 in Moreno, Ramos Mejia
T. E. 658-6574

Uradne ure: ob torkih od 18—20
ob sobotah od 16—20

pust, zasedel ga bo tujec sosed in tako smo kot narod Slovenci počasi izgubljeni. Nekaj primerov nam govori čisto resnico: Prišel je pred 20 dnevi na Švedsko Bosanec. Spal je 18 dni na pokopališču v Malmö, potem ga je spravil neki Poljak sem. Prišel je k meni po pomoč. Svoj edini predmet, ki ga je imel, zlato ročno uro je prodal za 50 kron in si je kupil vozno karto Nybrö-Froseke. Podobnih primerov je bilo tu več kot 25 v pičlih dveh mesecih. Drug primer: Prišla je sem žena moža iz okolice Maribora, poročena, z enim otrokom, ki ga ima doma. Pisala je možu, da naj tudi on pride sem. Prišel je za njo — v slepo ulico. Takoj ga je pustila na cesti. Pomagali smo mu najti delo, ona je pa odšla po poti prostitucije. Naredila je razdor v slovenski zakonski družini, odpeljala je moža. Zatem je uničila zakon starejšim beguncem v sosednjem kraju, odvedla je spet očeta dveh otrok, torej tri take primere je naredila v kratkem razdobju, kljub temu, da jo je večkrat šel obiskat njen zelo miren mož Slovenec. Tako potem lahko kažejo tujci s prstom na nas stare begunce: Taki ste, Slovenci. Pogledajte se. Vsekakor je razumljivo, da prihajajo sem tudi drugačni. Ali sramota je tu. Vsekakor bi bilo bolje, da bi se ta reka nekako zajezila in bodo verjetno sami Švedi spregledali, da tu ni nekaj v redu. Nismo nevoščljivi rojakom ali zakaj bi neki verjeli v nič, drugi si pa našli tu zavetišče največje ga zla.“ (N. U. iz Švedske v Naši luči št. 9)

PRISPEVAJTE V TISKOVNI
SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

PO ŠPORTNEM SVETU

Kraljaško prvenstvo Jugoslavije v dvojicah sta osvojila Steržaj in Mlakar, člana mariborskega Branika; drugo mesto pa je zasedla dvojica Kranjskega Triglava. Damsko prvenstvo sta osvojili Čadeževa in Žumerjeva (Triglav, Kranj), drugo pa Slovenjgradčanki Stergarjeva in Ermenčeva. Med 33 damskimi pari je kar 11 slovenskih parov med prvimi petnajstimi.

V Dortmundu v ZR Nemčiji je bilo novembra meseca damsko rokometno prvenstvo. V finalni tekmi je Madžarska premagala Jugoslavijo s 5:3, ZR Nemčija pa je osvojila bronasto medaljo z zmago nad prejšnjim prvakom ČSSR.

V Ljubljani je znani športni delavec in večkratni predvojni jugoslovanski prvak v sabljanju Rudolf Cvetko obhajal 17. novembra 85 let. Med svoje največje uspehe šteje Cvetko nastop v av-

strijski reprezentanci na olimpiadi leta 1912 v Stockholmu. Prvo mesto je tedaj dosegla madžarska ekipa, drugo pa avstrijska. Med posamezniki pa tedaj ni nastopil, ker je bila avstrijska ekipa pozvana nemudoma nazaj.

Ljubljansko nogometno moštvo Olimpija je bilo uvrščeno v tekmovanje za Srednjeevropski pokal. Poleg Olimpije bo tekmovala še Vojvodina ter po en klub iz ČSSR, Madžarske, Italije in Avstrije; finale bo v začetku junija v Firencah, katerega se bosta udeležila lanski prvak Vasas in Fiorentina.

Italijanski atletski statistik Quercetani je v „Gazzetti dello Sport“ objavil lestvico lanskih najboljših atletov sveta. Tako je Vrančič iz Celja uvrščen na 10. mesto najboljših deseterbojcev s 7486 točkami. Špan (Ljubljana) je 19. v teku na 3000 m zapreke s časom 8:41,2, Farčič 19. na 1000 m z 29:00,8 in Andjelković 20. v skoku v višino z 212 cm.

OBVESTILA

Slovenska vas. V nedeljo, 6. februarja, bo po družni slovenski maši, to je ob 10,30 v društveni dvorani XIII. redni letni občni zbor Sociedad de Fomento Villa Eslovena.

Izlet narasčajnic in mladenk bo v soboto, 12. februarja.

Tombova v pomoč gradnji Slomškovega doma bo v nedeljo, 13. marca.

Počitniški dom v Córdoba ponovno sporoča, da ne bo mogel biti sprejet prav nihče, ki ni dobil predhodnega zagotovila za sprejem.

Hotel Lago
VILLA RUMIPAL
(SIERRAS DE CORDOBA)

Ljubomir in Daria Vučković

Lepa lega, 100 m od jezera
evropska kuhinja,
sobe s kopalnico.

Rezerviranje sob, direktno, prosimo z ekspresno pošto

ELEKTRIČNI
PRIPOMOČKI
za gospodinjstvo
in dom

Hladilniki, šivalni stroji
pralni stroji, mešalniki,
televizorji itd.

Vse na dolgoročno odplačevanje

Vam nudi

ROK KURNIK

L. N. Alem 1693, Castelar
(poldrugo kvadro od Pristave)

ali zasebni naslov:

Zapiola 1735, Castelar

TRADICIONALNO PUSTNO
RAJANJE

NA PRISTAVI

v nedeljo, 20. februarja 1966

Ves obsežni spored bomo objavili pravočasno.

Veselični odbor Pristave

Nedelja, 6. februarja:

Vsi
lepo
vabljeni
na

družabno prireditel
„Duh. življenja“

Spored:

□ ob 11 • sv. maša

• kosilo

• bogat srečolov

• nagradno žrebanje

• raznovrstne igre

• prijetno razvedrilo

„Duhovno življenje“ v vsaki slovensko hišo! • Podprimo, berimo in širimo verski tisk!

Mladinski orkester slov. tečaja v San Martinu bo imel prvo vajo v ponedeljek, 14. februarja, ob 17.00 v domu v San Martinu. Začeli bomo z rednim študijem, zato se že prve vaje vsi točno udeležite.

V petek, dne 28. januarja, je umrl v Mednarodnem zavodu za begunce v Martinezu, prov. Buenos Aires, v 68. letu starosti spravljen z Bogom gospod

Jakob Gregorka

iz Dragomerja, župnija Brezovica pri Ljubljani.

Pokopali so ga na pokopališču Boulogne sur Mer v petek, 31. januarja 1966

Iskrena hvala g. dr. Alojziju Starcu za vodstvo pogreba in pogrebne molitve, g. Rudolfu Smersuju, bivšemu poslancu za Ljubljansko okolico, za poslovilne besede ob odprtem grobu in vsem prijateljem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Rajnika bomo ohranili v lepem spominu in ga priporočamo v molitev.

Sv. maša za pokoj njegove duše bo v Slovenski kapeli v četrtak, 10. februarja, ob 19 zvečer.

Farau

V domovini je umrla dne 12. januarja 1966 v 86. letu starosti naša nad vse ljubljena mama

Jožefa Vivod roj. Naroglav

Pokopali so jo dne 14. januarja 1966 na pokopališču v Sevnici ob Savi.

Priporočamo jo v molitev.

Zalujoči:

v Argentini: sin ing. Avgust z družino;

v domovini: hčerke Julijana, Zofija por. Habine z družino, in Marija.

Buenos Aires, Sevnica, Brežice, Maribor

NAŠI

Leto III.

Štev. 3

MLADINI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

„KAJ MI BOSTE PA DALI?“

„V trgovino bo treba! Soli je zmanjkalo!“ naroča mama Nacetu, ki sedi za mizo in ogleduje nove „Božje stezice“.

„Že grem, samo...“ se oglasi Nace, a ga mama prekine: „Nič — samo! Kar brž pojdi, dokler ne zapro trgovine!“

Nace res brž steče in se kmalu vrne. Ko izroča mami kupljeno sol, ji reče: „Mama, kaj mi boste pa dali, ker sem šel v trgovino?“

Mama začudeno pogleda: „Kako? Kaj naj ti dam? Zakaj pa?“

„Kadar sosedovi otroci pomagajo mami, vedno dobijo kaj od nje,“ pravi Nace.

Mama premišljuje nekaj časa, potem ji pravi: „A tako? Prav! Koliko pa misliš, da si zaslužil? 10 pesov bo dosti, kajne?“

Nace je ves srečen. Res ni pričakoval več kot dva, morda pet pesov. Na — zdaj pa kar deset! Hitro spravi denar in odide na dvorišče. Pa ga prazen želodec kmalu prižene nazaj. „Oh mama, tako sem lačen!“

Mama je prijazna kot že dolgo ne: „No, kaj bi pa rad? Malo kruha, kajne? Pa mleka! Glej, tudi nekaj masla imam še tu. Na, pa še nekoliko marmelade, da bo bolj sladko!“

Nace je ves srečen: mama je pa res tako dobra! Že hoče zasaditi bele zobke v namazani kruhek, pa ga zmoti mama: „No, Nace, koliko mi boš pa dal za malico? Saj veš — zastorič nikjer nič ne dajo!“

Kar vroče postane Nacetu ob teh besedah. Ne ve, kaj bi. Premišljuje. Dolgo, dolgo. Končno menda le spozna napako. Vstane, vzame spravljeni denar in ga vrne mami: „Na, mama! Vem — tisto prej ni bilo prav in mi je sedaj hudo in žal. Pa ne bom nikdar več tak!“

Mama je Naceta vesela: „Tako je prav, Nace! Kako pa sosedovi delajo napačno, jim bom že povedala!“

Mirko Kunčič:

PRAVLJICA O KRESNICAH

Šli nekoč so angeli
preko rožnatih poljan,
da otroku bolnemu
bi ponesli zlatih sanj.

Pa nekje tam sred poljan
sanje izgubili so.
Bogcu dobremu gorje
svoje potožili so.

Božjih lučk — kresnic — poslali
jim je Bogec v tih večer,
da poiskali sanje bi —
našli niso jih nikjer...

Kje so sanje zlate kje?
Ah, sred rožnatih poljan
božje lučke iščejo
še dandanes jih zama...

Poslovenil Mirko Kunčič

Mizica, mošnjiček
in krepelce

Moža je ženina neubogljivost raztogotila. Pograbil je grčevko in zažugal uporni ženi, da jo obesi na storžovo vejo z glavo navzdol, če ne bo s kosilom do dvanajstih gotova.

Žena se je prekrute grožnje na moč zblala in molče vzela sekuro v roke. V hipu pa, ko se je s težkim srem pripravljala, da bi posekala storž, je opazila, da drži naravnost v nebesa. In se

je porodila v njeni glavi svetla misel, da bi splezala po storžu navzgor, potrkala na nebeška vrata in prosila sv. Petra za miloščino.

Rečeno — storjeno.

Oprijela se je storža z obema rokama, stopila z nogo na najnižjo vejo, odondod na drugo, tretjo — in se tako kakor po strmi lestvi vzpenjala vse višje proti vrhu.

Kmalu je dospela do nebeških vrat. Zvonca tam gori nimajo, zato je nastavila dlani na usta in zaklicala na ves glas:

„Halo! Halo!“

Lina v nebeških vratih se je odprla. Skozi njo je pokukal sveti Peter in vprašal:

„No, kaj bo dobrega žena?“

Vrtnarjeva žena je bila sprva v silni zadregi. Kar mič ni bila vajena družbe tako častitljivega moža. Pa se je slednjič le ojunačila in vljudno in spoštljivo spregovorila:

„Naj mi ne zamerijo, ljubi gospod sveti Peter, da jih nadlegujem. Uboga, nesrečna žena sem. Revščina je pri nas, ojojme, revščina pa taka, da se Bog usmili... Ponižno jih prosim za skromno miloščino, če ne, mi je z močim umreti od glada.“

„Hm, hm,“ je zamomljaj sv. Peter in si pogladil dolgo sivo brado. Potem je tebi mič meni nič zaprl nebeško okence in se odstranil. Pa se kar koj vrnil

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad

Intelectual No. 817.086

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados

Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl
Caseante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642

Buenos Aires

T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Uradne ure 17—20

Na telefonu tudi dopoldne

V petek, dne 28. januarja, je umrl v Mednarodnem zavodu za begunce v Martinezu, prov. Buenos Aires, v 68. letu starosti spravljen z Bogom gospod

Jakob Gregorka

iz Dragomerja, župnija Brezovica pri Ljubljani.

Pokopali so ga na pokopališču Boulogne sur Mer v petek, 31. januarja 1966

Iskrena hvala g. dr. Alojziju Starcu za vodstvo pogreba in pogrebne molitve, g. Rudolfu Smersuju, bivšemu poslancu za Ljubljansko okolico, za poslovilne besede ob odprtem grobu in vsem prijateljem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Rajnika bomo ohranili v lepem spominu in ga priporočamo v molitev.

Sv. maša za pokoj njegove duše bo v Slovenski kapeli v četrtak, 10. februarja, ob 19 zvečer.

Farau

V domovini je umrla dne 12. januarja 1966 v 86. letu starosti naša nad vse ljubljena mama

Jožefa Vivod roj. Naroglav

Pokopali so jo dne 14. januarja 1966 na pokopališču v Sevnici ob Savi.

Priporočamo jo v molitev.

Zalujoči:

v Argentini: sin ing. Avgust z družino;

v domovini: hčerke Julijana, Zofija por. Habine z družino, in Marija.

Buenos Aires, Sevnica, Brežice, Maribor

(Dalje prihodnjič)

PISAN DROBIŽ

Besedna uganka

Iz skale izviram,

hladim in krepim;

cvetlice napajam,

veselje delim.

Skrit pregovor

Vsak je svoje sreče kovač.

Mlad berač — star tat.

ljubi.

Zaveden Slovenec svojo domovino

Dal bi ti malho, ko bi bila prazna.

Pred večerom dneva ne hvali.

Vzemi iz vsakega stavka po dolo-

čenem redu po eno besedo. Dobiš slo-

venski pregovor!

Rešitev ugank v prihodnji številki.

NAŠI PREGOVORI — O ČASU

Izgubljenega časa nikoli ne dohitiš.

Čas ne čaka.

Čas vse ozdravi.

Čas je zlato.

Rešene uganke iz 2. številke: Be-

sedna uganka: Regrat. — Ali več...?

Izmed navedenih mest je na Gorenjskem

Radovljica.